

La tradició neotestamentària recalca que la mort i resurrecció de Jesús es va produir durant la celebració de la Pasqua jueva; així Jesús és la nova Pasqua que havia estat anunciada tipològicament.

Joan Torra

Un dels teòlegs més pregons i originals de la nostra època, originalitat i pregonesa que li venien d'una lectura penetrant i coherent de la tradició dels Pares grecs sobre aquesta realitat viva que és l'Església

Jaume Fontbona i Missé

Convidar algú és un acte d'amor, en els fons és desitjar compartir vida amb l'altra persona. Quantes vegades, entre joves i no tants joves, ens trobem davant d'aquesta situació.

Jan Martínez Alonso

EL BON PASTOR

Revista per a preveres i diaques

Jo soc el bon pastor: conec les meves ovelles, i elles em coneixen a mi, tal com el Pare em coneix, i jo conec el Pare. I dono la vida per les ovelles.

Número 155
ABRIL 2023

Any XIV

Pòrtic.....	3
ARMAND PUIG I TÀRRECH	
Zizioulas i el seu llegat.....	6
JAUME FONTBONA	
No m'he fet enrere.....	9
JORDI CERVERA	
La Pasqua a Sant Agustí.	10
JOAN TORRA	
No us mancarà pastor.....	13
JOSEP MIQUEL BAUSSET	
Era foraster i em vaucollir: invitació i acollida a la pastoral amb joves....	15
JAN MARTÍNEZ ALONSO	
Caminant amb els deixebles d'Emmaús.....	16
JAUME MELCIOR SERVAT	
Diumenge de Rams. Jesús home lliure.....	18
+ AGUSTÍ CORTÉS SORIANO	

Equip de redacció Agustí Borrell, Norbert Miracle, Xavier Morlans, Daniel Palau, Armand Puig. Sota el patrocini de la *Càtedra de Teologia Pastoral Josep Pont i Gol*

Disseny original Animaset

Dipòsit Legal T- 1085 - 2014 revistaelbonpastor@gmail.com www.elbonpastor.cat

Si voleu col·laborar econòmicament en el sosteniment i difusió de la revista podeu fer els vostres donatius a

La Caixa 2100-0272-33-0101212882

Moltes gràcies

Pòrtic

ARMAND PUIG I TÀRRECH
Rector de l'Ateneu Universitari Sant Pacià

Aquest mes de març s'han complert deu anys de l'elecció del papa Francesc. Tenia 76 anys quan fou elegit, el dia 13 de març de 2013. Ara, la veu més escoltada mundialment, la que té més pes moral, és un home fràgil de salut però fort en les idees i conviccions. Francesc és un nom que evoca els pobres, i és per això que el Papa va escollir aquest nom. Bergoglio va voler des del primer moment convertir-se en veu dels sense veu, dels refugiats, dels sensellar, de les víctimes del comerç de persones, dels pròfugs per causa de la guerra, dels infants maltractats, dels ancians deixats a la seva sort, de les dones violentades i assassinades, de les víctimes dels abusos, dels estrangers reduïts a ciutadans de segona, dels descartats de tota mena i condició, que malviuen en un món orientat al benefici propi i carregat de desigualtats.

Francesc ha lluitat contra el mal que senyoreja en tantes parcel·les del món i no s'ha cansat de posar-lo en evidència davant els molts intents de reduir-ne l'abast i la gravetat. La seva veu ha estat lliure en tot moment, no s'ha sotmès als poders d'aquest món, ni polítics, ni econòmics ni ideològics, i això li ha procurat molts amics i admiradors però alhora li ha creat no pocs enemics. Francesc ha partit de l'Evangeli viscut, de la paraula de Jesús, llegida sense reduccionismes ni pors, de manera directa i sense componendes. El seu Evangelium sine glossa ha fet forat en moltes persones de dins i fora de l'Església catòlica, de manera que les grans bases de l'Evangeli de Jesús s'han introduït en molts fòrums mundials gràcies a les seves iniciatives.

N'hi ha prou de pensar en el viatge del Papa a Egipte (abril de 2017), a la Universitat d'Al-Azhar, i en la Declaració d'Abu Dhabi sobre la fraternitat, la pau i la convivència, que el Papa va signar amb Al-Tayyeb, gran immam d'Al-Azhar, l'exponent més rellevant de l'Islam sunnita el 4 de febrer de 2019. La fraternitat universal, la pau entre els pobles i la convivència humana són elements constituents del Sermó de la muntanya i, en general, del missatge cristià, tal com apareix en les cartes del Nou Testament. Dos anys després, el 6 de març de 2021, el Papa va visitar a Najaf, ciutat santa xiïta al sud d'Iraq, el mestre i aiatol·là Al-Sistani, dirigent espiritual de primer ordre entre els xiïtes, amb el qual va intercanviar un mateix desig d'un futur en pau a Iraq i arreu de la terra. Una carta recent, del 28 de febrer de 2023, escrita pel Sant Pare a Al-Sistani, referma el compromís mutu a favor de la solidaritat, la pau i la defensa dels més dèbils. L'aproximació del catolicisme a les dues branques de l'Islam, sunnites i xiïtes, és sens dubte un dels fets més rellevants d'aquest pontificat.

Els migrants han estat una preocupació constant del Papa. El 8 de juliol de 2013 Francesc va celebrar una eucaristia a l'illa de Lampedusa en la qual va clamar amb veu profètica contra la mort del germà, després d'un tràgic naufragi de persones que havien trobat la mort en el mar. El Papa va referir-se a la globalització de la indiferència que ofega les llàgrimes pel germà que ha perdut la vida buscant una nova pàtria en la qual poder viure amb dignitat. Aquell dia la frase del llibre del Gènesi "on és el teu germà?" (4,9) va ressonar amb força en la platja de l'illa italiana amb un Papa que celebrava damunt les restes de les fràgils embarcacions on havien mort persones que havien volgut creuar el Mediterrani i van acabar engolides per les onades.

Aquell viatge a Lampedusa va suposar un truc a la consciència mundial per tal que la solidaritat efectiva ocupés el lloc d'una indiferència reiterada que, deu anys després, encara es manté davant la incapacitat d'arbitrar solucions. Precisament aquests darrers anys s'han posat en marxa els anomenats "corredors humanitaris", impulsats per la Comunitat de Sant Egidí, les esglésies evangèliques i Càritas. Així, fins al moment, s'ha aconseguit que 6000 persones arribessin a Europa amb un passaport humanitari i trobessin una llar i una feina que els permetés integrar-se en els països d'acollida. El mateix Papa, en el seu viatge a Lesbos, va tornar acompanyat d'immigrants que viatjaren amb ell en l'avió papal.

Els gestos d'aquest pontificat envers els pobres han estat una font d'inspiració evangèlica per a tothom, cristians i no cristians, i igualment ho va ser la pregària del Papa el dia 27 de març de 2020 a l'atri de la Basílica de Sant Pere a Roma. Aquell capvespre plujós, davant un món desconcertat i lacerat per la pandèmia del coronavirus que estava provocant moltes morts, sobretot de persones ancianes i fràgils, el Papa va fer una pregària que va tocar el cor de molts i va ser un raig de llum enmig d'un temps de fosca. Francesc va recordar que tots som a la mateixa barca, com els deixebles quan es va desfermar la tempesta al llac de Galilea (vegeu Marc 4,35-41), i que ens toca de remar conjuntament, tots junts, colze a colze, amb esperit fratern, no cadascú a part de l'altre. Aquell Papa sol enmig de la foscor de la nit, era una imatge que sacsejava una humanitat cridada a adonar-se de les falses seguretats amb què havia construït projectes i rutines, sense arrels ni memòria, guiada per un immediatisme que no porta enlloc. La pertinença comuna ha d'imposar-se a l'individualisme dominant. Cal escoltar el crit dels pobres i del planeta, greument malalt, i no recloure's en torres d'ivori que ignoren Jesús i la seva creu, guies de la història humana.

Aquest Papa ha volgut ser i és, de fet, Papa de tots, dels de dintre de l'Església i dels de fora, dels qui viuen la fe, dels qui se n'allunyen i dels qui en són molt distants. En qualsevol cas, el seu llibre de capçalera i la seva font de comportament són els evangelis de Jesús. Vingut de la perifèria, del sud del Nou Món, ha posat damunt la taula una nova manera de fer de Papa, que s'assembla més als pontificats del primer mil·lenni que als del segon. Aquest és un Papa que se sent pastor, sense deixar de ser teòleg, com van mostrar el Congrés del 2019 celebrat a l'Ateneu Universitari Sant Pacià i el llibre que en recull les

actes (Francesc, pastor i teòleg), publicat en català (Sant Pacià Books, 2020), castellà (PPC, 2021) i italià (Libreria Editrice Vaticana, 2021). Metàfores com la del pastor que va al davant, al mig i darrere de les ovelles, i sobretot el llenguatge proper i directe, de vegades trencador, que el Papa fa servir, són exemples d'una pastoralitat practicada sense fissures.

El clericalisme, el carrerisme, l'autoreferencialitat, la mundanitat, la vanitat, són objectius primers d'allò que el Papa pensa que no ha de ser l'Església ni, en particular, els seus ministres ordenats. La fidelitat absoluta al Concili Vaticà II, a la seva lletra i al seu esperit, marquen un pontificat, que reprèn la profecia de Joan XXIII i les intuïcions de Pau VI, Joan Pau II i Benet XVI. La història mostrarà la continuïtat de Francesc amb els seus predecessors. Ha canviat, però, el registre discursiu i això ha fet que alguns quedessin torbats i veiessin en Francesc un home que s'allunyava de la Tradició. Els qui han pensat, i han escrit, que el Papa practicava la discontinuïtat no han entès que Francesc vol la renovació de l'Església i allò que l'ha de fer possible: la conversió dels cors. D'altra banda, l'espiritualitat i la praxi jesuítica ha marcat no poques fites del seu pontificat, però no ho ha fet de manera exclusiva. L'aportació del Papa passa per Ignasi de Loiola però va més enllà. Francesc és un Papa del Vaticà II, rellegit a la llum d'un món en plena ebullició cultural i tecnològica, antropològica i social, que no pot trobar una Església que es refugii en les repeticions i en l'endogàmia i es miri a si mateixa com una societat dins la societat.

El tema de la sinodalitat, que marcarà els Sínodes de 2023 i 2024, és com el coronament d'una visió d'Església proposada pel Papa i que remet al primer mil·lenni, concretament als set primers segles. El Papa impulsa una manera de ser Església en la qual l'escolta i la missió, al costat de la fraternitat i la solidaritat, siguin les notes dominants. Construir aquesta Església suposa recuperar la primacia del poble de Déu, tal com proposa la *Lumen gentium*, i fer prendre consciència de la necessitat de trobar-se tots, pastors i ovelles, caminant a la llum de la Paraula i escoltant l'Esperit, en un procés participatiu fonamentat en la comunió i el diàleg. La reforma de la cúria romana és l'aplicació d'allò que ha de ser una Església sinodal. I és que, segons el Papa, reprement sant Joan Crisòstom, l'Església és tota ella sinodal gràcies a l'Esperit, que fa que una Església reunida en sínode no sigui un simple parlament. El discerniment no és una qüestió de majories, sinó de maduresa eclesial. Les esglésies amb seu a Catalunya ho van viure entre els anys 1993-1995 ran del Concili Tarraconense, que va ser una formidable experiència sinodal.

Bona Pasqua!

Un sol cor i una sola ànima

Zizioulas i el seu llegat

JAUME FONTBONA I MISSÉ

prevere de l'arquebisbat de Barcelona

professor de la Facultat de Teologia de Catalunya

(AUSP)

El passat 2 de febrer moria un gran teòleg i ecumenista, en Ioannis Zizioulas, antic metropolità de Pèrgam. Només cal veure'n el ressò en el món ecumènic. El cardenal Congar va dir d'ell, en un butlletí bibliogràfic de l'any 1982, que era un dels teòlegs més pregons i originals de la nostra època, originalitat i pregonesa que li venien d'una lectura penetrant i coherent de la tradició dels Pares grecs sobre aquesta realitat viva que és l'Església.

Zizioulas toca els problemes més actuals, més urgents i més existencials de l'Església, com és la crisi climàtica. Per això no ha d'estranyar que el bisbe de Roma Francesc li demanés que presentés la seva Carta encíclica *Laudato si'* (2015). Zizioulas ja havia insistit en la responsabilitat de tots els cristians en tenir cura de la casa comuna, en no malmetre la creació, obra bona de Déu (Gn 1,31: «Déu veié que tot el que havia fet era molt bo»), com a sacerdots que som pel baptisme i que constantment exercim el nostre sacerdoci en l'Eucaristia, oferint al Pare el que Ell mateix ens ha donat i oferint-nos amb la nostra implicació per tal de preservar-lo i fer-ne un espai de fraternitat i d'harmonia entre tot el creat. La seva aproximació teològica al problema de l'ecologia la tenim publicada en català: *El creat com a Eucaristia* (Emaús 126), Barcelona: CPL 2015.

Ioannis Zizioulas (1932-2023), després de publicar la seva tesi doctoral a Atenes, *La unitat de l'Església en la divina Eucaristia i en el bisbe durant els tres primers segles* (1965), se'l va començar a sol·licitar en tots els fòrums ecumènics per la seva competència teològica, i sobretot perquè parlés del misteri de l'Església a la llum del misteri de la comunió de la Santíssima Trinitat i de l'Eucaristia, una unitat en la diversitat, ja que tal com la Trinitat té un primer (πρώτος), el Pare, així també l'Església i l'Eucaristia, el bisbe del lloc.

Un dels trets peculiars de l'aportació teològica de Zizioulas és el seu concepte de *persona*, que recull dels Pares grecs. A partir de la seva comprensió de la persona de Crist com a persona relacional, descriu l'Església com una existència de comunió, com també ho és la Trinitat. I elabora la seva eclesiologia de comunió des d'una síntesi cristològico-pneumatològica, que no sols se sosté en la teologia paulina del cos de Crist i en la patristica grega, sinó també en el principi eclesiològic que troba en l'Església dels tres primers segles. Però el tret fonamental de Zizioulas és la seva insistència a articular

l'eclesiologia amb la cristologia, però, com diu ell, constituïda pneumatològicament. El mateix Jesucrist, constituït per l'Esperit, revela en la seva persona una existència relacional, que és oferta als humans, tot incorporant-los en el seu Cos eclesial. L'arrel de la seva comprensió està, doncs, en el misteri de la Trinitat, que es manifesta com a comunió (κοινωνία) en l'Eucaristia i com a font inesgotable de l'existència relacional en l'Església. D'aquí sorgeix la seva articulació sistemàtica entre el misteri de l'Església i de l'Eucaristia a la llum del misteri de la Trinitat. Zizioulas defensa el misteri de la Trinitat com a font de l'existència de l'Església com a comunió, i per això, la seva identitat, la seva estructura, la seva autoritat i la seva missió són relacionals.

I un tret que sorprèn la nostra mentalitat llatina és la seva referència constant a l'escatologia, la qual cosa el du a afirmar que el veritable ésser de l'Església emana de l'*eschaton*, perquè és la comunitat escatològica de l'Esperit Sant i de Jesucrist on la humanitat troba el seu ésser etern i la seva imatge real. El seu gran amic catolicoromà J.-M.R Tillard (1927-2000), tot i que valorés la fidelitat de l'antic metropolità ortodox a aquesta intuïció de l'Orient cristià, notava la seva excessiva inclinació pel ja escatològic. Zizioulas i Tillard treballaren junts en la Comissió Teològica del Consell Ecumènic de les Esglésies (WCC) Fe i Constitució (ambdós col·laboraren en l'equip de tres que redactà el Document de Lima de 1982: el *Baptisme, Eucaristia, Ministeri*), i en el diàleg teològic entre l'Església catòlica romana i l'Església ortodoxa (especialment en el document de Munic de 1982, on es veu reflectida la tesi d'en Zizioulas).

L'originalitat teològica de l'antic metropolità Joan (Zizioulas) de Pèrgam rau no sols en com «rep» l'eclesiologia eucarística d'Afanasiu i en com contempla el misteri de l'Església des del ressò de l'explosió inicial, que perdura durant els tres primers segles i amb el qual sintonitza a través de la patristica grega, sinó també en com fa de la categoria relacional entre l'un i la multitud l'eix de la seva síntesi cristològica-pneumatològica en eclesiologia. Una categoria emprada per a explicar la sinodalitat de l'Església i el ministeri de la primacia o del πρῶτος, és a dir, el lligam entre l'Església una i les diverses Esglésies locals (multitud), i entre el πρῶτος (l'un) i la multitud de bisbes locals. L'antic metropolità Joan de Pèrgam convida a redescobrir l'Eucaristia com una realitat comunional, que constitueix l'Església en un lloc i entorn del bisbe d'aquell lloc. Aleshores, segons aquest principi d'eclesiologia de comunió, caldria que es mantingués l'antiga tradició d'un sol bisbe en una Església local o diòcesi. A més, l'Eucaristia revela l'Església com a comunió i com a comunitat escatològica o del Regne. I el bisbe d'una Església local revela la visita de l'amor de Déu manifestat en Jesucrist a la humanitat d'aquell lloc, concretament manifesta el Sí de Déu en Jesucrist i l'Amen de la seva Església, Cos de Crist, al Pare (cf. 2Co 1,20). No podria acabar sense dir que en Zizioulas defensa el primat del bisbe de Roma al si de la comunió de les Esglésies locals, simultàniament amb la sinodalitat de totes les Esglésies locals.

En una conferència del 2011 sobre el futur de la teologia ortodoxa publicada al butlletí oficial del Patriarcat ecumènic Φως φαναρίου, deia que «la primera i més tràgica víctima de la tecnologia digital serà aviat l'eclesiologia eucarística» i que una societat global

implicarà una eclesiologia global, és a dir, una dissolució de l'Església local. Constant de l'eclesiologia de Zizioulas és la tríada bisbe, Eucaristia i lloc, els tres costats del triangle equilàter que forma una Església local. I què proposava en Zizioulas? Doncs la prohibició de la retransmissió de la Divina Litúrgia, insistint que és vital participar físicament de l'Eucaristia perquè ha de ser el que és: *assemblea* (sinaxi), l'aplec de l'Església en un lloc (ἐπὶ τὸ αὐτό), i a més, deia, que això afavoreix la dissolució de l'Església local. I un altre element que destacava és que:

La teologia ortodoxa està cridada a donar respostes, sempre a partir del pensament dels Pares, a les preguntes que dominen la nostra cultura moderna. Avui, per exemple, l'home s'enfronta a un problema, desconegut en temps dels Pares, la crisi ecològica. Aquest problema va sorgir de l'arrogància i la presumpció de l'home sobre la resta de la creació, i que es va conrear principalment amb la Il·lustració i la revolució tecnològica.

Al servei de l'Evangelí

"No m'he fet enrere"

JORDI CERVERA, OFM.Cap

professor de la Facultat de Teologia de Catalunya (AUSP)

“No m’he fet enrere”, proclamava el Servent de Iahvè en un dels cànctics compostats pel profeta Isaïes. La frase ho diu tot i ens posa en evidència als qui, a l’hora de la veritat, ens fem enrere per covardia, per por, per manca de convicció, o simplement per comoditat. Però aquest servent de Iahvè, que Jesús encarnarà a la perfecció amb la seva passió i mort redemptora, resisteix molt millor que nosaltres durant la pandèmia. La raó també es proclamava amb claredat: “El Senyor Déu m’ajuda”. Viure amb aquesta convicció esdevé un motor interior i exterior que no es quedarà mai sense benzina.

La resposta del salm responsorial, extreta de la passió de Jesús: “Déu meu, Déu meu, per què m’heu abandonat?” sembla expressar que Jesús es vol fer enrere, però és al contrari: la frase constata que no s’ha fet enrere, sinó que en el dramatisme de la creu, poc abans de morir, clama l’ajut diví. Déu acabarà rescatant-lo en el moment oportú.

Sant Pau ho explica molt bé, posant discurs a la fe cristiana, fonamentada en la condició divina de Jesucrist i la seva encarnació, la seva passió i mort salvadora, i la seva exaltació a les altures. Per això l’apòstol explica que Jesús havia de ser “obedient fins a acceptar la mort, i una mort en creu”.

Ho ha repetit de nou el verset que introduïa la lectura de la passió segons sant Mateu, la qual començava amb l’anunci de la traïció de Judes i acabava amb l’ordre de Pilat de segellar el sepulcre de Jesús i de posar-hi guàrdies que la custodiïn. El relat de la passió també explicava com altres personatges anaven en contra de Jesús, i que els més propers el van deixar sol. Però Jesús no es fa enrere, com proclamava el Servent de Iahvè en la primera lectura. La resposta torna a ser la proximitat amb Déu, que es manifesta dolorosament en l’hort de Getsemaní quan clama: “Pare meu, si és possible, que aquest calze s’allunyi de mi. Però que no es faci com jo vull, sinó com vós voleu”; i també a la creu quan diu abans d’expirar: “Eli, Eli, lema sabactani?”. No fer-se enrere i confiar en Déu no acostuma a tenir resultats positius immediats, però la darrera paraula sempre l’acaba dient Déu: ho celebrarem la nit de Pasqua!

Al servei de l'altar

«La Pasqua a Sant Agustí»¹

JOAN TORRA

prevere del bisbat de Vic

degà de la Facultat de Teologia de Catalunya (AUSP)

«Hi va haver un temps en la vida de l'Església en el qual, per dir-ho així, Pasqua ho era tot. No tan sols perquè commemorava, sense compartir-la amb cap altra festa, tota la història de la salvació des de la creació fins a la parusia, sinó també perquè era el lloc de formació d'alguns components essencials per a la vida de la comunitat: la litúrgia, l'exegesi tipològica, la catequesi, la teologia i el mateix cànon de l'Escriptura»². Qui parla així és el P. Raniero Cantalamessa, predicador de la casa pontificia des de 1980. És el gran especialista de la Pasqua a l'Església dels inicis. En aquells moments tot és Pasqua; la Pasqua ho és tot; perquè la Pasqua es la gran novetat cristiana. Sant Agustí ho diu amb la seva precisió habitual:

«La resurrecció de Jesucrist el Senyor és el que caracteritza la fe cristiana. El fet d'haver nascut home de l'home en un moment del temps aquell que era Déu de Déu amb exclusió de tot temps; el fet d'haver nascut en carn mortal, en la semblança de la carn de pecat; el fet d'haver passat per la infantesa, haver superat la joventut i haver arribat a l'edat madura i haver-la conduïda fins a la mort, tot això estava al servei de la resurrecció. Perquè no hauria ressuscitat si no hagués mort, i no hauria mort si no hagués nascut; per això el fet de néixer i de morir va ser en funció de la resurrecció» (Serm. 229 H,1).

El text és fonamental perquè centra tota l'activitat de Jesús en el fet únic i original de la resurrecció que passa a ser per això mateix clau interpretativa i diferenciadora de tota la seva vida. La Pasqua de Jesús és continuadora de la Pasqua jueva, la qual, al seu torn, era la culminació del pas salvador de Déu que ja fou creador en els inicis. I tot això es continua fent present en la celebració de la Pasqua de l'Església on es desplega el misteri que Déu li ha confiat i que és la seva raó de ser.

Agustí va haver de sintetitzar la tradició jueva palestinenca d'Ex 12 on qui «passa» és Déu, sentit plenament teològic, al costat d'Ex 13.14 i Dt 16, on el protagonista és l'home que «passa» per obra de Déu de l'esclavitud a la llibertat. I encara a aquest sentit antropològic Filó d'Alexandria hi afegia la Pasqua com a «trànsit» amb un accent espiritual i moral molt fort.

La tradició neotestamentària recalca que la mort i resurrecció de Jesús es va produir durant la celebració de la Pasqua jueva; així Jesús és la nova Pasqua que havia estat anunciada tipològicament.

La Pasqua de l'Església celebra la Pasqua de Crist: és la Pasqua litúrgica, amb un fort accent cristocèntric, és clar! Però també aquí hi ha accents, i fins i tot cronologies, diferents. Mentre el conegut com a tipus asiàtic celebra la Pasqua el mateix dia catorze de nissan, sigui el dia de la setmana que sigui —és l'anomenada Pasqua quatordecimana, Melitó de Sardis n'és el gran representant—, el tipus alexandrí, amb Roma, la celebra el diumenge després del catorze de nissan, remarcant el valor pasqual del diumenge, Pasqua setmanal. La controvèrsia estava servida. Afegim-hi que autors com Climent i Orígenes recuperen la concepció de trànsit de Filó. Quin valor té aleshores la història concreta de Jesús si el que compta torna a ser el «pas» de l'home? Ambrós i Jeroni van introduir aquestes maneres d'entendre la Pasqua i així arriben a Agustí.

La seva síntesi, feta sobretot en la Carta 55, comporta entendre la Pasqua de Jesús com a transitus per passionem a la vida de la resurrecció, trànsit significatiu perquè «morí pels nostres pecats i ressuscità per a la nostra justificació» (Rom 4,25). Per això la Pasqua de Jesús és sagrament de la nostra Pasqua perquè «en aquesta mort i resurrecció del Senyor queda consagrat el trànsit de la mort a la vida» (Ep. 55,1,2).

D'aquí neix l'aproximació, original i innovadora, que Agustí fa de dos textos de l'Evangelí de Joan que passen a ser fonamentals per a la comprensió del sagrament pasqual. El primer: «Veient Jesús que havia arribat la seva hora, l'hora de passar d'aquest món al Pare» (Jn 13,1). El segon: «Qui creu en mi, passa de la mort a la vida» (Jn 5,24). Així uneix els dos «passos» en íntima relació, el trànsit històric de Jesús amb el trànsit de l'home, possible gràcies a la fe, és a dir, els dos aspectes diferenciats abans seu.

Celebrar la Pasqua implica amb propietat celebrar el trànsit de Jesús, fent-lo venir a la memòria; però fer-ho a fi que l'home transiti de la mort a la vida. És per això que ha de poder comprendre bé aquest trànsit pasqual de Jesús per a poder assimilar-lo en tota la seva significació i així rebre'l santament, i transitar ell mateix a la santedat.

El resum de la manera com es dona aquest trànsit, i per consegüent la Pasqua en l'home, el concreta així: «Aquest trànsit actualment el realitzem per la fe que és en nosaltres per a la remissió dels pecats, en l'esperança de la vida eterna, mentre estimem Déu i el proïsme» (Ep. 55,2,3).

El Baptisme és la Pasqua del cristià, ja que rep sota signes sagrats el perdó dels pecats guanyat en el trànsit de Crist. Per això pot viure ja per la fe en el trànsit de mort a vida, en l'esperança que aquest trànsit es consumarà en plenitud al final dels temps.

Però aleshores, què és el que se celebra en l'aniversari pasqual? La celebració festiva anual de la Pasqua de Jesús, celebració realitzada una vegada a l'any, representa per a l'home fidel actualitzar, amb tots els signes possibles, els fets salvadors de Jesús,

assimilar-se novament al trànsit de Jesús i per ell i en ell participar en la lloança definitiva al Pare mogut per l'Esperit, lloança a la qual es prepara perquè espera arribar-hi plenament al terme del seu viatge.

«Aquest trànsit actualment el realitzem per la fe que és en nosaltres per a la remissió dels pecats, en l'esperança de la vida eterna, mentre estimem Déu i el proïme, perquè «la fe actua per l'amor» (Ga 5,6) i «el just viurà per la seva fidelitat» (Ha 2,4); però «veure el que s'espera no és esperança: allò que es veu, per què s'ha d'esperar? Però nosaltres esperem allò que no veiem, i ho anhelem amb constància (Rm 8,24-25)» (Ep. 55,2,3).

La famosa expressió d'Agustí en la invocació a Déu que obre les Confessions, mostra com el trànsit realitzat en la seva conversió fou un trànsit plenament pasqual, que li va anticipar el descans pasqual en la seva vida inquieta:

«Ens vau fer per a vós i és inquiet el nostre cor fins que reposi en vós» (Conf. 1,1,1).

1. Aquest text és un breu resum de la ponència presentada en el context del Seminari de Litúrgia Hispànica que sobre «Les celebracions del tríduum pasqual» es va celebrar el dia 8 de març de 2023 a l'Ateneu Sant Pacià, organitzat per l'Institut de Litúrgia ad instar facultatis.

2. R. CANTALAMESSA, *La Pasqua nella Chiesa antica* (Traditio Christiana 3), Torino: Società Editrice Internazionale 1978, p. XIII.

Deixebles de l'Evangelí

"No us mancarà pastor"

JOSEP MIQUEL BAUSSET*monjo de l'abadia de Santa Maria de Montserrat*

Aquestes són les paraules que digué el bisbe i màrtir Sant Fructuós, quan camí del martiri esdevingué testimoni de fe, juntament amb els seus diaques Auguri i Eulogi, com uns nous Ananies, Azaries i Misael.

A prop d'acomplir-se un any de la mort del bisbe Francesc Pardo, la diòcesi de Girona continua sense un pastor que acompanyi la fe dels gironins, tot i la bona feina de mossèn Lluís Suñer com a administrador diocesà.

La trobada del papa Francesc el dissabte 4 de febrer amb els preveres de Barcelona, m'ha fet pensar com hauria de ser i quin tarannà hauria de tenir el nou bisbe de Girona. En primer lloc Francesc animà els preveres a ser "companys de viatge" dels joves. També el nou bisbe de Girona hauria de ser company de camí dels cristians gironins.

El papa també demanà als mossens barcelonins que sabessin "respectar els processos personals", perquè els cristians "visquin la seva llibertat" sense "manipular les consciències" i que s'apropessin als joves "sense donar-los ideologia", un procés que demana "paciència", els va dir el papa. El nou bisbe de Girona també hauria de ser un pastor que respectés els processos personals de cadascú (mossens, religiosos i laics) "sense manipular les consciències", tot acompanyant els cristians gironins amb "paciència" i sabent "col·laborar amb tothom".

De la mateixa manera que el papa demanava als mossens barcelonins de fer-se presents en la vida lúdica, cultural o esportiva dels joves, també el nou bisbe de Girona (com ho va fer el bisbe Francesc Pardo), hauria d'inserir-se en la realitat de la diòcesi.

En el discurs escrit que el papa va lliurar als mossens de Barcelona, amb consells que hauria de fer seus el nou bisbe de Girona, Francesc els demanava de "rebutjar el "carrerisme" i la doble vida", a més "d'abraçar la creu i les mediacions de l'Església", tenint present que l'Església està formada majoritàriament pels laics, que cal escoltar i acollir.

El papa també demanava als mossens de "cercar la fraternitat en tots els àmbits socials", cosa que va fer (i molt bé) el bisbe Francesc Pardo i "aprendre i ensenyar a acollir tothom". Un altre consell que el papa donà als preveres de Barcelona i que hauria de tenir

ben present el nou bisbe de Girona, és la importància de “treballar amb tothom, de cercar solucions de consens i de viure amb esperit lliure”.

El papa recordava als mossens que “Jesús ens crida des de la nostra pobresa, des de la nostra fragilitat”, com també el nou bisbe de Girona haurà de ser conscient de la seva pobresa i fragilitat, per tal de “respondre a aquesta crida amb un propòsit perenne de conversió”.

Finalment, i això és molt important en un pastor, el papa demanava als mossens que fossin “capaços de misericòrdia, no donant lliçons sinó testimoniant una experiència d'intimitat amb Déu”.

Uns mesos abans de trobar-se amb els mossens de Barcelona, durant l'audiència dels dimecres, el 26 d'octubre de l'any passat, el papa Francesc donava unes senzilles claus per ser un bon pastor. El bisbe de Roma deia que per acompanyar les comunitats cristianes, és important “mantenir el contacte amb el poble de Déu, amb el poble fidel, perquè aquí hi ha la unció del poble de Déu: les ovelles”. I el papa continuava així: “Si rebutgem les ovelles serem uns bons teòrics, uns bons filòsofs, uns molt bons curials, però haurem perdut la capacitat d'olor a ovella”.

I encara, el 2021, adreçant-se als nous bisbes, el papa els demanava que tinguessin “un estil de vida pobre, sense considerar el seu ministeri, un poder, sinó un servei”. El papa aconsellava els bisbes que “no es convertissin en buròcrates”, ni “es tanquessin als palaus de poder”, ni “s'escandalitzessin dels pecats i de la fragilitat dels altres”. El papa els demanava també de “no amagar els problemes sota les catifes”, que fossin “propers, dedicant més temps a la gent que als despatxos” i que “coneguessin i abraressin la realitat, escoltant, fins i tot, el que no és agradable d'escoltar”. El papa, finalment, recordava als bisbes la importància d'estar ben a prop dels preveres ja “que el mossèn és el veí més proper del bisbe”.

També he pensat que el nou bisbe de Girona podria fer ben seves aquelles paraules, tan senzilles, tan profundes, tan plenes de la frescor de l'Evangeli, que el bisbe Pere Casaldàliga va escriure amb motiu de la seva ordenació episcopal.

Sant Benet al capítol IV de la seva Regla ens demana als monjos (i d'alguna manera també a tothom), de “no desesperar mai de la misericòrdia de Déu”. També el nou bisbe de Girona hauria de ser un home misericordiós, que donés esperança, joia i consol al poble que l'espera de fa temps.

Com ovelles sense pastor, malgrat la bona tasca de mossèn Lluís Suñer, i després de gairebé un any de la mort del bisbe Francesc, els cristians de Girona han d'estar segurs que “no us mancarà pastor”.

Rentar els peus

Era foraster i em vau acollir: invitació i acollida a la pastoral amb joves

JAN MARTÍNEZ ALONSO

prevere del bisbat de Terrassa

vicari de la parròquia de Sant Vicenç de Mollet

Era l'últim dia d'uns Exercicis Espirituals per a joves. Després de dinar va arribar el moment de compartir amb tot el grup allò que l'Esperit havia il·luminat aquells dies i aquella noia, emocionada, agraïa a Déu tot el que havia rebut durant aquell cap de setmana. "Aquests dies he vist com Déu ha posat en la meua vida a uns que, com al paralític, m'han portat amb la llitera cap a Jesús" (cf. Lc 5,18-25). Així, explicava com el seu aterratge a Catalunya no havia estat fàcil i com havia trobat en una comunitat cristiana aquells amics que l'havien portat cap a Jesús.

Deixava el seu país, la família, els amics, la parròquia de sempre i el seu grup de joves per tal de buscar una vida millor i ajudar als de casa seva. Un dels primers llocs que va visitar fou la parròquia i allà, va ser convidada al grup de joves que es troben cada setmana. Pregària, formació i compartir fraternalment. "És el moment que m'ajuda a agafar aire per la setmana", m'explicava. Un any després, ja és una més del grup i és molt estimada per tothom. Aquesta experiència, i d'altres de semblants, em fan pensar en dos actituds molt importants a viure en la pastoral de joves d'avui: la invitació i l'acollida.

Convidar algú és un acte d'amor, en els fons és desitjar compartir vida amb l'altra persona. Quantes vegades, entre joves i no tants joves, ens trobem davant d'aquesta situació. M'han convidat a dinar, a un concert, a prendre alguna cosa... Tantes coses de la vida! I la fe? Convidem a descobrir allò que omple la nostra vida? És sobretot en els més joves en qui he vist aquesta actitud: *ei, et convido a venir un dia a la parròquia!*

Déu no deixa mai de tocar els cors i avui, sovint, hi ha joves que s'apropen a les nostres parròquies cercant pau, serenor, fe... Quantes llavors sembrades per avis (sobretot àvies!), catequistes i familiars que queden allà i van germinant sense que el sembrador sàpiga com (cf. Mc 4,26-29). Recordo el cas d'un noi que venia per buscar pau, un altre que venia sovint, sol, des que la seva àvia havia traspassat; un altre que acostumava a venir alguns diumenges... I què bo, quan, altres joves els conviden a formar part de la comunitat!

Aquesta invitació s'ha de traduir després en una acollida. La invitació es converteix en un entrar a la vida, sí, a compartir amb una comunitat de germans la vida de Jesucrist. Quanta necessitat hi ha avui, de sentir-se estimat i acollit per algú. I què preciós és veure

com una comunitat va creixent gràcies a l'acollida de tantes persones que tenien set de Déu.

Amb això, cal també viure amb esperança, aquella espera confiada que ens fa viure amb els ulls ben oberts per convidar i acollir aquell que busca al Senyor. M'agrada "la pregària pel proper". Pregues per aquell jove o adult que no coneixes i que busca a Déu, que necessita aquella comunitat viva on viure la fe. Què bonic és aquell dia en que aquesta persona arriba. Us animo a provar-ho! Déu sempre sorprèn!

Reclinats sobre el pit del Senyor

Caminant amb els deixebles d'Emmaús

JAUME MELCIOR SERVAT

prevere del bisbat de Lleida

Alguns cops en la meva pregària personal, m'he posat a caminar amb els deixebles d'Emmaús. Certament amb la immensa Gràcia, que ells en aquell moment no tenien, que es assumir la vida i la Creu de Crist, a la llum de la Resurrecció, la seva Ascensió al Cel, i l'efusió de l'Esperit Sant a la Pentecosta. Es normal que els deixebles de Jesús estiguessin espantats, i la seva visió des del món, de la Passió i mort del Senyor, contemplada com a fracàs, dominés els seus pensaments i ànims. I es en l'encontre i diàleg amb el Senyor, que els ulls de la seva ànima es van obrint, i el seu cor abrusant fins que el reconeixen.

En la nostra vida de pregària, molts cops ens succeeix el mateix, ofuscats per la negativitat, el cansament. No veiem més enllà. Es coneix molt quan enfront nostre tenim una persona amb vida d'oració, per la visió transcendent que té, fruit del seu diàleg amb el Senyor. No pregar, es més, no buscar primer aquest encontre amb el Senyor, ofusca el nostre enteniment. I posem per davant d'Ell moltíssimes coses veritablement prescindibles, o com a mínim, sense contemplar-les amb visió sobrenatural. L'alegria que ens dona la certesa de la Resurrecció, i la inhabitació de la Santíssima Trinitat en la

nostra ànima en Gràcia, s'hauria de manifestar amb una vida plena de confiança i alegria. També a l'hora d'afrontar les nostres debilitats i pecats. Cada cop que rebem l'absolució Sagramental es produeix una veritable Resurrecció de l'ànima a la vida de la Gràcia. L'Esperit dels deixebles d'Emmaús va tornar a la vida al reconèixer el Senyor: “ ¿No és veritat que el nostre cor s'abrusava dins nostre mentre ens parlava pel camí i ens obria el sentit de les Escriptures?” Lc, 24,32.

Cada dia en les diferents circumstàncies, surt el Senyor al nostreencontre. Quan ens domina la nostra fragilitat o el nostre pecat, no el reconeixem. Quan ens deixem trobar i l'escoltem, ell encén els nostres cors, amb una alegria que el món no pot comprendre. Sant Pius de Pietrelcina deia que *“quan es fa bé, l'oració commou el Cor de Déu i el convida, sempre més, a acollir les nostres súpriques”*. Quin mal ens fa l'autosuficiència de creure que les coses depenen de nosaltres. Certament, necessiten del nostre concurs, però ni molt menys mai depenen absolutament de la nostra voluntat. Posar de la nostra part, i deixar el que no depèn de nosaltres en les mans de Déu. Si el nostre propòsit surt endavant, es que al Senyor així li plau. En el cas que no, també. Acceptar la voluntat de Déu, es entendre que en tot estem caminant amb Ell, surti o no. I en tot cas amb alegria. El problema es quan entra en nosaltres la tristesa, o l'amarguesa de l'ànima. Es en aquell moment quan en deixat de reconèixer al Senyor. I tot i que Ell sempre camina a la nostra vora, la falta de visió sobrenatural, la falta de confiança, no ens permeten reconèixer al Mestre.

El Senyor ha donat la seva vida per nosaltres, i ha Ressuscitat. L'autor de la Vida ha vençut la mort, i ens dona la ma per seguir-lo. Caminem cap a la Pentecosta, i que esclati en la nostra ànima un fe més plena i madura. Que acabem aquestes festes Pasquals, sent més del Senyor, un amb Ell. Mirant amb molta gratitud a l'única criatura que sempre ha restat fidel, sempre ha confiat, Maria. De la seva ma reconeixerem mes promptament el rostre del Senyor. Bona Pasqua, benvolguts lectors!

Un bisbe ens parla

Diumenge de Rams. Jesús home lliure

+AGUSTÍ CORTÉS SORIANO

bisbe de Sant Feliu de Llobregat

Hem intentat seguir el camí de la Quaresma com a ruta de llibertat.

És el moment d'assistir a aquesta escena lluminosa de la vida de Jesús, en la qual Ell es mostra absolutament lliure: la seva entrada triomfal a Jerusalem, aclamat pel poble com el Messies salvador.

Tal com hem anat explicant, aquí Jesús exerceix la perfecta llibertat que en llenguatge del Nou Testament anomenariem “parresia” i que vindria a ser la llibertat buscada i viscuda pels cristians de la primera hora.

Podem repassar alguns signes i característiques d'aquesta llibertat, ja que tots estem cridats a viure-la.

- Jesús és qui ho disposa tot, segons el seu propi desig. Ningú no el contradiu.
- És lliure, sobretot, davant l'amenaça de la forta oposició per part de les autoritats civils i religioses, i dels partits dominants.
- Manifesta llibertat, a més, respecte de les maneres en què es mostra com Messies salvador. Tots sabem com havia d'aparèixer el Messies llibertador d'Israel, segons els il·lustrats en la tradició jueva, és a dir, presumint de poder, eficàcia i senyoria. Més o menys com un líder activista que defensa els drets del poble.
- És lliure també quan no rebutja les aclamacions del poble, que en la seva innocència i entusiasme el reconeix com a Messies, desobeint els advertiments dels fariseus.

Aquesta manera d'actuar ens recorda la conducta dels primers cristians. Aquests eren plens de l'Esperit i duïen a terme la predicació i l'evangelització amb alegria, sense importar-los les amenaces, sofriments, fracassos... Estem lluny de la reivindicació del dret a la llibertat d'expressió i de manifestació. És com si Jesús i els seus deixebles visquessin una altra dimensió, un altre món. En efecte, s'inaugurava el món nou, el Regne de Déu a la terra.

És inevitable observar que aquesta llibertat està lluny del nostre llenguatge i la nostra conducta a l'hora d'evangelitzar. Tenim un desig (legítim, d'altra banda) de sintonitzar amb el món, a fi que el nostre missatge sigui acceptat i no provoqui rebuig. Segons aquest desig arribem fins i tot a silenciar determinats continguts de la nostra fe. No em refereixo al llenguatge o a l'esforç teològic i pastoral per a comunicar la fe: tot és desitjable si "el vestit ajuda a manifestar la realitat i no a ocultar-la o a deformar-la". Al·ludim aquí al silenci o dissimulació d'algunes veritats del nostre Credo. En alguns això sona a demagògia, feblesa o desig amagat d'èxit.

Per a Jesús i els primers deixebles seria una falta de llibertat, en el sentit de "parresia", és a dir, d'aquesta llibertat que es recolza en la confiança, la fidelitat, la fermesa, el despreniment, l'alegria... i en la capacitat per al sofriment. Perquè tots sabem com va anar la història. Jesús o els seus apòstols no van buscar l'enfrontament amb el poder, però aquest es va produir i va acabar venent. Tanmateix, encara quedava la victòria final, és a dir, la Resurrecció, quan la llibertat surt definitivament victoriosa. Aquesta és l'última paraula, el punt final del nostre camí.